

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

NŐK JOGAIÉRT FELELŐS TEMATIKUS MUNKACSOPORT

IKT. SZÁM: VII-EJMCS/7/2/2023

MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

EMLÉKEZTETŐ
2023. MÁJUS 24.

Helyszín: 1055 Budapest, Szalay u. 10 -14. I. emelet 101. tárgyalóterem

Időpont: 2023. május 24. 14.30 óra

Tárgy: Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Beneda Attila, családügyekért felelős helyettes államtitkár köszöntötte a résztvevőket, ismertette a napirendet.

1. *napirend: A Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport ügyrendjének az elfogadása*

Dr. Beneda Attila kifejti, hogy az ügyrend módosítását a minisztériumok feladat –és hatáskörében bekövetkezett változások indokolták.

Ezt követően a tagok a napirendet egyhangú szavazással elfogadták.

2. *napirend: Nemzetközi kitekintés, a tapasztalatok megosztása a közelmúlt és a várható jövőbeni eseményekről: CEDAW, CSW67, EU2024*

Előadók: Dr. Beneda Attila, családügyekért felelős helyettes államtitkár

Offenbächer Csenge Margit, Magyarország ENSZ Ifjúsági Küldötte

Dr. Beneda Attila elmondja, hogy több nemzetközi fórumon is részt vettek a nők jogaival kapcsolatban. Bemutatja és átadja a szót Offenbächer Csenge Margitnak, aki jelenleg az ENSZ Ifjúságügyi Küldötte.

Offenbacher Csenge Margit elmondja, hogy az ENSZ ifjúsági küldött program 2016 óta a Kulturális és Innovációs Minisztérium, illetve a Külkereskedelmi és Külgazdasági Minisztérium koordinációja alatt fut. A mandátum egy naptári évre vonatkozik, melynek a fókusza egyénileg választható, Offenbacher Csenge Margit kiemelten figyel a nők és a vidéki fiatalok szerepének erősítésére.

Offenbacher Csenge Margit ellátogatott a *Commission on the Status of Women 67.* ülészakára, amelynek fő témaköre a digitalizáció és innováció volt. A kísérőrendezvényeken is részt vett, amelynek során tudomást szerzett arról, hogy a digitalizáció és a technológia megjelenésével a kapcsolaton belüli erőszak egy új formája is megjelent az úgynevezett jelszó megosztások területén. Interaktív párbeszédet folytatott a többi fiatalügyi képviselővel. Javaslatokat tett az ifjúságügyi fórum hatáskörének növelésére.

2023. április 25–27. között rendezték meg az *ECOSOC Ifjúsági Fórumot* körülbelül harminc ifjúsági küldött részvételével. Az ázsiai és afrikai országok gyakran anyagi okok miatt nem jutnak el az ilyen rendezvényekre. Jelenleg ez a legnagyobb ifjúsági rendezvény, de nem az ENSZ ülészakon belül zajlik. Magyar kísérőrendezvény is volt: Nők a mezőgazdaság területén, ahol egy magyar startup is bemutatkozott.

Dr. Beneda Attila hangsúlyozza, hogy Csák miniszter úr látásmódja életút alapú, a személy életét a fogantatástól az élete végéig kívánja támogatni. Kifogásolja a nemzetközi szervezetek árnyékjelentéseit. Globális szinten sokkal nagyobb a támogatottsága és az érdeklődés a magyarországi nő - és családpolitika iránt, mint az Európai Unióban. Helyettes Államtitkár Úr kiemeli, hogy Novák Katalin elnök asszony felszólalt a CEDAW legutóbbi marokkói rendezvényén. A Magyar Női Unió az ENSZ Nők Helyzetével Foglalkozó Bizottságának 67. ülészakája keretében hivatalos kísérő eseményt szervezett a közelmúltban arról, hogy a vidéki nők lehetnek-e digitális nomádok, melyen részt vett a Kulturális és Innovációs Minisztérium is.

3. napirend: „Human Rights 75 Initiative” elnevezésű kezdeményezés bemutatása

Előadó: Dobrosi Balázs mb. főosztályvezető, Nemzetközi Szervezetek Főosztálya Külgazdasági és Külügyminisztérium

Dobrosi Balázs kifejti, hogy az 1948-ban elfogadott Emberi Jogok Egyetemes nyilatkozata idén 75 éves, ebből az alkalomból az ENSZ Emberi Jogi Főbiztosi Hivatala kezdeményezést indított. A cél az, hogy az emberi jogok egyetemességét és oszthatatlanságát előmozdítsák.

A kezdeményezés fő elemei: dialógusok és konzultációk áprilistól októberig (információgyűjtés), havi tematikus ENSZ kampányok (júniusban a nők jogai kerülnek fókuszba), december 11–13. között pedig magas szintű rendezvényt szerveznek, ahol elfogadásra kerül a kezdeményezés eredményeinek összegzését tartalmazó közös nyilatkozat.

Az ENSZ az önkéntes kötelezettségvállalásokat (ún. pledges) is ösztönzi. Az ENSZ valamennyi tagállamát biztatja, hogy tegyen legalább egy, legfeljebb öt vállalást.

A kötelezettségvállalások lehetnek már megtett erőfeszítések vagy valamely nemzetközi, illetve regionális szervezet keretében megfogalmazott ajánlások. A kötelezettségvállalások belföldi, regionális vagy globális szinten is történhetnek, akár kollektíven, akár csoportosan.

Minden államot arra buzdítanak, hogy szervezzenek országos párbeszédet, amely egy vagy több kötelezettségvállalást eredményezhet. Egyenlő figyelmet kell fordítani a civil, a politikai, a kulturális, gazdasági vagy szociális jogokra is. Az emberi jogokon alapuló megközelítést kell követni és be kell építeni ún. SMART-okat (specifikus, mérhető, releváns, időhöz kötött).

A kötelezettségvállalások lehetnek jogi (például új politikák vagy jogszabályok bevezetése vagy felülvizsgálata, az emberi jogok előírányzatának növelése, emberi jogi egyezmények vagy fakultatív jegyzőkönyvek ratifikálása, független nemzeti emberi jogi intézmény létrehozása), gyakorlati (például konzultációk, kampányok) vagy pénzügyi jellegűek (támogatás az ENSZ Emberi Jogi Hivatala vagy az emberi jogi rendszer más résztvevője számára) is.

A megvalósításban az államoknak lehetnek partnerei is, úgy, mint az OHCHR és az ENSZ országos csapata, nemzeti emberi jogi intézmények, civil szervezetek, női csoportok, jogvédők, vallási szereplők, fiatalok, áldozatok, túlélők.

A kötelezettségvállalások online (<https://www.humanitarianresponse.info/>) történhetnek és a 2023. decemberi magas szintű fórumon hozzák őket nyilvánosságra.

Dr. Beneda Attila hozzáfűzi, hogy amennyiben bárkinek kérdése, javaslata van, azt juttassa el az Emberi Jogi Munkacsoport Titkárságának.

4. napirend: „Megbecsüljük és elismerjük az édesanyákat” kutatási eredmény bemutatása

Előadó: Fűrész Tünde elnök asszony, Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (KINCS)

Fűrész Tünde elnök asszony bemutatja a Kopp Mária Intézet a Népesedésért és a Családokért (továbbiakban: KINCS) kutatásait az édesanyák megbecsültségéről. Elnök Asszony bevezetőjében kiemeli, hogy a nemzetközi fórumokon, amikor a nők helyzetéről vagy női szerepekről beszélnek, akkor gyakran elfelejtenek az anyaságról szót emelni, miközben Magyarországon nagyjából a nők 90 százaléka anya vagy potenciális édesanya. A koppmariaintezet.hu oldalon számos anyasághoz és a női szerepekhez kapcsolódó kutatás megtalálható.

Megbecsüljük az édesanyákat (2022. évi reprezentatív kutatás): a válaszadók 78 százaléka egyetértett azzal, hogy az anyák tartják össze a családot. A válaszadók 77 százaléka szerint egy családban az édesanyának van a legnagyobb szerepe a gyermekek nevelésében, míg 58 százaléka szerint amilyen az anya, olyan a család is. A válaszadók 56 százaléka szerint a családpolitikát elsősorban az édesanyákra kell alapozni, míg 83 százaléka teljesen vagy inkább elégedett az édesanyjával.

Anyaság a legszebb hivatás (2023. évi reprezentatív kutatás): a válaszadók 83 százaléka egyetértett azzal, hogy az anyaság a legszebb női hivatás. 80 százaléka szerint az anyaság és a karrier összeegyeztethető, de nehéz feladat.

A válaszadók 74 százaléka szerint egy nőnek szüksége van gyermekre a teljes élethez. 68 százaléka szerint egy nőnek nem kell lemondania a karrierjéről az anyaság miatt. A válaszadók 67 százaléka szerint a nők számára az anyaság jelenti a kiteljesedést. A női szerepek közül az anyaság áll az első helyen.

Kristófy Mária (Magyar LMBT Szövetség) érdeklődött, hogy van-e arra vonatkozóan adat, hogy a válaszadók férfiak vagy nők voltak-e többségében.

Fűrész Tünde (KINCS) válaszában elmondja, hogy a válaszadók fele nő, a másik fele férfi volt.

Kemény Réka (KSH) megkérdezi, hogy a Magyarországon honos népesség vett-e részt a kutatásban, és hogy az apákról van-e hasonló kutatás.

Fűrész Tünde (KINCS) válaszában elmondja, hogy a magyarországi népességből választották ki a reprezentatív mintát és a honlapjukon elérhető a korábban az apákról végzett kutatásuk.

**5. napirend: "A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban 2021-2030"
Akcióterv 2022. évi módosítása, a kapcsolódó monitoring folyamat bemutatása,
további feladatok és eredmények ismertetése**

Előadó: Kokavecz Katalin főosztályvezető, Családügyi Fejlesztéspolitikai Főosztály, KIM

Kokavecz Katalin (KIM) az Akcióterv módosítása kapcsán az elmúlt időszak eseményeit kívánja ismertetni. Az Akcióterv kidolgozásáért felelős munkacsoport monitorozza a kétéves intézkedési tervek végrehajtását. Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, valamint az Egyenlő Bánásmód Hatóság részt vett az Akcióterv kidolgozásának egyeztetéseiben. A Nők Jogaiért Felelős Tematikus Munkacsoport részt vett az Akcióterv kidolgozásában és véleményezésében munkacsoport üléseinek keretében.

A tematikus munkacsoport tagjai 2020-ban véleményezték először az Akciótervet, amely a későbbiekben hivatalosan hatályba lépett, mint Magyarországnak egy stratégiai dokumentuma.

Az európai uniós források lehívásához minden tagállamnak rendelkeznie kell a nemek közötti egyenlőségről szóló stratégiával. Az Európai Unióval folytatott párbeszéd során vált szükségessé az Akcióterv módosítása 2022-ben. Az Európai Bizottság kérésére került be az Akciótervbe többek között a kapcsolaton belüli erőszak témája, a három éven aluli gyermekek ellátásával kapcsolatos ügyek és a civil szervezetekkel folytatott konzultáció nyomkövetési mechanizmusa. A módosított Akcióterv több bázis –és célértékkel egészült ki, ez összesen 29 indikátort jelentett.

Az Európai Bizottság javaslatára a taglétszám bővült annak érdekében, hogy a civil szervezetek, társadalmi partnerek minél szélesebb körben kerülhessenek bevonásra. A jelenleg aktuális újabb módosítások és a civil partnerség témában a Bizottsággal 2023. május 26-án kerül sor újabb egyeztetésre a tartalom véglegesítése érdekében.

Kokavecz Katalin kéri, hogy a módosított Akcióterv kapcsán tegyék meg a tagok az észrevételeiket.

Kemény Réka (KSH) elmondja, hogy előreláthatólag 2024-ben lesz időmérleg kutatás a láthatatlan munkáról.

Alföldi Andrea (Magyar Nők Szövetsége) hozzászólásában kifejti, hogy ők használták a 2020. évi dokumentumot is. A későbbiekben kifejti, hogy minél több nő foglalkoztatott, annál stabilabb a család. Az egyszülős családoknál is nagyon fontos lenne a nők munkavállalása, hogy ne csak „kényszervállalkozók” legyenek. A KINCS kutatása kapcsán kiemeli, hogy a magyar társadalom nagyon patriarchális, érdemes megfontolni a skandináv modellt. A kisebbségben lévő (roma, fogyatékos, egyedül álló nők, egyszülős családok) csoportokról is szükséges lenne

beszélni. Javasolja, hogy a Kormány támogassa adókedvezménnyel a távmunkát és az otthoni munkavégzés lehetőségét.

Dr. Beneda Attila válaszában megköszöni a hasznos észrevételeket és hangsúlyozza, hogy a férfiaknak is megadják a GYED lehetőségét és ezzel támogatni kívánják a nők szabad választási lehetőségeit. Helyettes Államtitkár Úr kiemeli, hogy 2010 óta kizárólag a szüléshez köthető új családtámogatási elemeken kívül mindegyiket úgy vezették be vagy úgy bővítették, hogy azt a férfiak az édesapák is igénybe vehessék. A rugalmas munkavégzés kapcsán Helyettes Államtitkár Úr megjegyezte, hogy munkáltatói döntés függvénye, és nem terjedt el széleskörűen.

Pleszkó Ildikó (ÉFOÉSZ) javasolja, hogy a tartalék munkaerővel kapcsolatos dokumentumát szívesen elküldi előterjesztés formában. Ez a halmozottan fogyatékos gyermeket gondozó anyák foglalkoztatásáról szól, amit a gyermekek nappali ellátási lehetőségeinek megerősítésével lehetne biztosítani.

Dr. Beneda Attila szívesen fogadja a javaslatokat, amelyet majd egyeztetni fognak a Belügyminisztérium Gondoskodáspolitikáért Felelős Államtitkárságával.

Szegedi Erika (Hangszál Egyesület) kiemeli, hogy a fogyatékos gyermeket nevelő édesanyák számára a "nők 40" lehetősége elérhetetlen. A fogyatékossgal élő nők munkalehetőségeinek szervezésében lennének javaslataik, mivel a nyílt munkaerőpiacra nehezen tudnak bekerülni.

Dr. Beneda Attila megköszöni a javaslatot és továbbítani fogja a Gazdaságfejlesztési Minisztérium felé.

Regős Judit (Szülők Háza Alapítvány) kifejti, hogy a kisgyermekes családoknak 150 férőhelyet biztosítanak családi bölcsődékben.

Kokavecz Katalin (KIM) elmondja, hogy a munkahelyi bölcsődékre tervezetten 5 milliárd forintos támogatási összeg érhető el a 2030-ig tartó programozási időszakban kohéziós forrásokból.

Varga Judit (AJBH Egyenlő Bánásmód Főigazgatóság) kifejti, hogy szükséges változtatni azon, hogy ha a próbaidő alatt terhes lesz valaki, gyakran megszüntetik a jogviszonyát, hiába ellentétes ez az egyenlő bánásmódról szóló törvénnyel.

Dr. Beneda Attila igyekszik a Gazdaságfejlesztési Minisztériummal tárgyalni erről.

Hal Melinda (Matthias Corvinus Collegium) felveti a nők mentális egészségének témakörét. Felhívja a figyelmet a posztpartum depresszióra, amely gyakran a terhesség időszak alatt is megjelenik már, de férfiakra is kiterjedhet. Már a várandósság alatt, de egyébként is nagyon nehéz pszichoterápiára bejutni. Javasolja, hogy legyenek alternatívák. Az ilyen probléma évekig, akár a gyermek tízéves koráig is elhúzódhat. Ez a foglalkoztatásra, a családi helyzetre is kihatással lehet.

Dr. Beneda Attila elmondja, hogy jó a probléma felvetés. A Covid járvány sajnos súlyosbította a helyzetet. A novemberre tervezett generációk közötti együttműködésről szóló konferencián szeretné ezt is napirendre venni.

6. napirend: Egyebek

Alföldi Andrea (Magyar Nők Szövetsége) kifejti, hogy számos olyan történetet lát a médiában, amely a védőnői, gyermekjóléti és családsegítő szolgálat hiányosságaira hívja fel a figyelmet. Kérdésében arra kíváncsi, hogy tervez-e a Kormány vagy a KIM szigorító intézkedéseket. Úgy látja, hogy a jelzőrendszerek nem működnek megfelelően. A társadalom alsóbb rétegei érintettek ebben.

Dr. Beneda Attila meglátása szerint a jelzőrendszer működik. Helyettes Államtitkár Úr felhívja a figyelmet arra, hogy a kora gyermekkori fejlesztésnél létrejött egy olyan informatikai rendszer, amely az összes jelzőrendszeri szereplőt összeköti, hogy minél hamarabb láthatóvá váljon, hogy az adott gyermek milyen fejlesztésre szorul. Rengeteg kiváló védőnő van a pályán, de vannak betöltetlen praxisok sajnos. Meglátása szerint az általános társadalmi lelki állapot rosszabb, mint korábban volt. Súlyos problémának tekinti, hogy rendkívül kevés a gyermek házi orvos. A következő európai uniós fejlesztési ciklusban lesznek erre források.

Kokavec Katalin (KIM) kifejti, hogy a jelzőrendszeri tagok képzését folyamatosan támogatják. A jelzőrendszerbe a hatékonyság növelése érdekében új tagokat is szeretnének beemlíteni (pl. kisgyermeknevelő, óvodapedagógus). Az EFOP-1.9.5-VEKOP-16 kiemelt projekt (A kora gyermekkori intervenció ágazatközi fejlesztése) keretében lezajlott informatikai fejlesztés eredményeként a jelzőrendszeri tagok által jelzettek a korábban napokig, hetekig tartó információátadás helyett akár 15 perc alatt elérhetőek a jelzőrendszerben.

Alföldi Andrea (Magyar Nők Szövetsége) köszöni a választ. Úgy véli, hogy hátrányos helyzetű régiókból sok problémát jeleznek, az elmúlt félévben a sajtófigyelésük szerint tizenkét ilyen hírt kaptak.

Kemény Réka (KSH) kifejti, hogy a rugalmas foglalkoztatás kétélű fegyver, mert ez növeli a nemek közötti nyugdíjrést (ez az arány Hollandiában például megközelítőleg 50%). A férfiakkal azért tartja szükségesnek külön foglalkozni, mert egy társadalomban élünk. Egy 2018. évi kutatáson megvizsgálták, hogy a gondozási kötelezettség melyik nemnél milyen reakciót szül, a nők részmunkaidőt választanak, míg a férfiak többet fognak dolgozni.

A férfiak által választható GYED kapcsán megjegyzi, hogy nem biztos, hogy azért mennek GYED-re, mert több időt szeretnének a gyermekükkel tölteni, inkább azért mert anya olyan foglalkoztatási jogviszonnyal rendelkezik, hogy a háztartásnak anyagilag ez az előnyösebb.

Szónyi Kinga (Magyar Asszonyok Érdekszövetsége) elnök asszony kiemeli, hogy nagyon sok panasz érkezett hozzájuk egyrészt a munka mellett KATÁ-s vállalkozó asszonyoktól. Megjegyzi, hogy a részmunkaidőnek komoly hátrányai is vannak.

Dr. Hámosi Antal (ERGO) kifejti, hogy a szóhasználatnak is jelentősége van, például kérdés, mit értünk „egyszülős család” alatt, és az sem mindegy, hogy a „terhesség” vagy a „várandósság” szót alkalmazzuk, ráadásul akkor, amikor az Mt., az Eütv. és más jogszabályok is a „várandós”-t, „várandósság”-ot tartalmazzák, lásd például a várandósgondozásról szóló EMMI rendeletet.

Egyéb észrevétel nem merült fel, így **Beneda Attila** helyettes államtitkár megköszönte a részvételt és lezárta az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: dr. Tollas Orsolya vezető -kormányfőtanácsos

Látta: Megyeri Gabriella csoportvezető

Jóváhagyta: dr. Beneda Attila, családügyekért felelős helyettes államtitkár